

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De Pœnitentia, ut est Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

nitentia esse æquiuocum, ejusque varias significationes. Et primò quidem, generaliter ejus usus spectato, dicitur prioris sententia seu confessionis mutatio & conversio, poenitereque generaliter dicitur: qui nollet fecisse vel omisisse, quod fecerit, vel omisit, idque siue bonum siue malum.

2. Unde Poenitentia sic generaliter sumpta dividi potest in Bonam, quæ habetur de actu malo; & Malam, quæ de bono. Id autem dupliciter cuius contingit, vel sine dolore, ut in Beatis, quos sine dolore suorum poenitet peccatorum: & in Deo, qui *Genesis 6. Poenitet*, inquit, *me facisse hominem*; pro cuius explanatione vide *can. Incommutabilis xxii. q. 4.* vel cum dolore in viatoribus, qui non solum nolunt, sed etiam dolent se peccasse, juxta illud D. Aug. in *can. Poenitentia 4. Dist. 3. De poenit. Poenitentia*, inquit, *est quædam dolentis vindicta, puniens in se, quod dolerit commisisse.*

Inde verò transfertur ad significandam specialem virtutem seu habitum poenitendi ac dolendi de peccato. Ejusque actum, prout sic accipitur, definitus D. Ambr. in *can. Ecce nunc tempus 39. in fine De poenit. Distinct. 1. can. 1. & 6. d. Dist. 3.* Poenitentiam, inquit agere est, præterita mala plangere, & plangenda non committere. Quod intelligit quoad propositum & intentionem: quia non est de ratione, poenitentia, ne semel commissa iterum committantur sed bene propositum & intentio illa amplius non committendi.

3. Tertio, translaturum est hoc nomen ad significandum Poenitentia Sacramentum, de quo hic agitur, ut in *c. Quod in te 11. h. t. Ac denique ad significandam poenam seu vindictam, siue sponte susceptam siue à Sacerdote impositam, in satisfactionem peccatorum, ut in *cap. Omnis utriusque 2. hoc tit. & d. can. Poenitentia Dist. 3. ibi Poenitentia est quadam dolentis vindicta: & rursus ibidem dicitur, poenam tenere, qui semper punit, quod commisisse dolet. Quomodo etiam hic accipitur nomen Poenitentia.**

4. Et quidem ita acceptum hoc nomen: prout poenam seu vindictam significat; potest poenitentia statui duplex, nempe Publica & Privata. Publica rursus duplex, Solemnis & non solemnus. Publica solemnus est, quam imponit Episcopus ob gravissima crimina publica,

io capite quadragesimæ peragendum, servatis solemnitatibus, de quibus in *can. Poenitentes 63. & can. In capite Dist. 50.* Et hæc, ne Ecclesie vilescat auctoritas, non nisi unica esse debet, si cut unum est baptisma, teste Ambr. *can. Si quis post remissionem d. Dist. 50.* Idque ex speciali Ecclesiarum quarundam consuetudine: nam alibi iterare licet, *can. Nihil prodest, 21. §. ex persona De poenit. d. Dist. 3.* Nec aliter sacerdotibus olim imponi poterat, quam cœlestis militiae cingulo exutis, seu depositis, propter scandalum, *arg. can. Alienum & can. Confirmandum Dist. 50. c. Quasitum 7. h. t.* quia ut dixi, non nisi ob gravissima & famosissima crimina imponebatur. Et inde factum est, ne publicè poenitentes ad Ordines sacros promoveri valeant, ut dixi *lib. 1. nec item, quamdiu tales sunt, communicare nisi in mortis articulo, nec matrimonio jungi.* Hoc verò tempore hæc poenitentia non est in usu.

Publica poenitentia non solemnus est, quæ publicè citra ullam Juris solemnitatem, peragenda, injungitur. Cujusmodi est peregrinatio, certi habitus delatio, & his similia: quia manifesta peccata non sunt occultâ correctione purganda, *c. 3. h. t. can. Si peccaverit 2. q. 1. can. Ego Berengarivus De consecrat. Dist. 2.* Et hæc imponi potest à Sacerdote: solemnus autem non nisi ab Episcopo *d. can. Poenitentes, & plurimis aliis similibus.* Quando autem publica poenitentia imponenda sit, vide *Conc. Trid. Sess. 24. c. 8.*

Privata seu secreta poenitentia est, quæ nec solemnus, nec publica est, sed privatim suscipitur vel injungitur, peragiturque quæ etiam pro gravioribus criminibus, sed occultis, imponitur, *d. c. Quasitum h. t. Occulta enim peccata non sunt publicè punienda, can. Si peccaverit 2. q. 1. & an. fin. xv. q. 5. can. Si quis potestatem xxiii. q. 4.*

§. II.

De Poenitentia, ut est Sacramentum.

1. Poenitentia definitio.
2. 3. Materia ejus remota sunt peccata mortalia, non venialia.
4. Materia propinqua sunt Contritio, Confessio & Satisfactio.

DE Sacramenti hujus institutione, ratione, ac necessitate patet ex dictis antè de Sacra-

Sacramētis in genere & videre licet Conc. Trident. *Seff. 14. cap. 1.* ubi ait, hoc Sacramentum Pœnitentiæ non secus lapsis post Baptismum ad salutem necessarium esse, quam nondum regeneratis ipsam Baptismum. Unde in *can. Secunda De pœnit. Dist. 1.* appellatur *Secunda post naufragium tabula*: quia uti fracta navi unum vitæ servandæ perfrugium naviganti superest, si forè vel tabulam aliquam fractæ navis arripere liceat, atque ita evadere: ita post innocentiam Baptismi amissam seu fractam per peccatum mortale, nisi quis ad hanc pœnitentiæ confugerit tabulam; haud dubiè de ejus salute desperandum erit.

1. Potest autem Pœnitentia, quatenus est Sacramentum novæ legis, definiti, esse Sacramentum, quod Contritione, Confessione & Satisfactione concurrentibus, peccatorum operatur remissionem.

2. Hac definitione indicatur duplex ejus materia, remota scilicet & propinqua. Remota sunt peccata, non ut amplectenda, sed ut detestanda maximè: quæ proinde sunt materia Pœnitentiæ circa quam, ut vocant; sicut lignum est materia ignis, à quo absumitur, & morbus Medicinæ; non autem eo modo, quo æst materia statuat, seu materia ex qua.

Peccatum vero est duplex, Originale, quod ab ortu nobis congenitum per Baptismum in Christo condonatur; & Actuale, quod est factum, dictum, vel concupitum, contra vel præter legem Dei, aut Ecclesiæ. Et hoc rursus est duplex, Mortale, sic dictum, quia mortem animæ præsentem adfert; de quo ejusque variis speciebus vide *can. Vnum oratorium Dist. 25.* & Veniale, sic dictum, quia facilè ei venia tribuitur ac remittitur, veluti per orationem Dominicam, *can. De quotidianis De pœnit. Dist. 3.* per elemosinam, modicum jejunium; asperisionem aquæ benedictæ, *can. Aquam De consec. Dist. 3. can. Qui vult De pœnit. Dist. 6.* Et sine hoc ne quidem iusti veniunt; nam ut Proverb. 24. dicitur, *Septies cadit justus & resurgit, can. Septies De pœnit. Dist. 3.*

3. Neque est materia necessaria hujus Sacramenti, hoc est, non tenemur illud confiteri, licet utiliter confiteamur, ut definitum existat in Conc. Trid. *Seff. 14. c. 5.* Ideoque sola mortalia peccata, post Baptismum commissa, sunt

materia necessaria Pœnitentiæ, necessarioque confitenda. Dico, post Baptismum commissa; nam commissa ante Baptismum non sunt necessariò confitenda. Imò nec subiiciuntur clavibus Ecclesiæ.

4. Materia proxima sunt tres actus pœnitentis, Contritio, Confessio, & Satisfactio. Conc. Florent. in *Instruct. Armeniorum* & Conc. Trid. *seff. 14. in doctrina De SS. Pœnitentiæ Sacramento c. 3. 4. 5. & can. 4.* qui etiam partes integrales ejus vocantur, quia ex Dei institutione in pœnitente ad integritatem Sacramenti & plenam perfectamque peccatorum remissionem requiruntur, Conc. Trid. *d. c. 5.* Unde in *can. Perfecta De pœnit. Dist. 3.* dicitur, *in corde Contritio, in ore Confessio in opere tota humilitas* (id est Satisfactio) *Hac est perfecta & fructifera pœnitentia.* Vocantur autem à Conc. Florent. & Trid. hii tres actus quasi materia, non quia veræ materia rationem nō habeant, sed quia non sint ejusmodi materia, quæ extrinsecus adhibeantur, ut aqua in Baptismo, chrisma in Confirmatione, panis cum vino in Eucharistia. Vide plenius *Gloss. in d. Can. Perfecta, & in can. 1. 2. & 3. De pœnit. Dist. 1.*

§. III.

De Contritione.

1. 2. 3. 4. *Contritio quid sit, & ad eam requisita.*
5. 6. *Est duplex, Contritio propriè dicta, & Actritio.*

1. **C**ontritio est animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero, Conc. Trid. *d. l.* Adde eadem, & simul confitendi ac satisfaciendi.

2. Ad Contritionem igitur requiritur in primis odium & detestatio peccati præteriti, quia sine his vera contritio & pœnitentia concipi non potest. Hinc quotiescunque Scriptura aliquos invitat ad pœnitentiam, hortatur & ad odium detestationemque peccati, Joan. 1. *Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio, & fletu, & planctu, & scindite corda vestra can. Convertimini; 3. cum seqq. & can. Qui aliquando 87. De pœnit. Dist. 1.* Hanc detestationem peccati, quam contritio essentialiter includit, in viatore necessariò consequitur dolor tanquam immediatus ejus effectus. Ac